

art

& BUSINESS

Dusza drewna

De Weryha – Wysoczański skończył studia w gdańskiej PWSSP w 1976 r., później wyjechał do Hamburga. Po niemal ćwierć wieku pokazuje niezwykłą wystawę w Galerii Szyb Wilson w Katowicach.

Już ogólna refleksja nad stanem polskiej rzeźby współczesnej zasmuca. Kto nie chce popaść w epigonizm, zadęcie czy choćby manierę - ucieka w nowe media. Tradycyjne materiały jak brąz, gips czy drewno już się wyczerpały i zdewaluowały. Drewno jest tu na pozycji podwójnie straconej. Ma swoje naturalne ograniczenia i niechlubną przeszłość PRL-owskiej estetyki i ludowych skojarzeń. Jest używane niechętnie a jeśli, to jako materiał do studenckich ćwiczeń.

Weryha używa drewna zgodnie z jego właściwościami. Tnie na szczapy, łuski, plastry. Z setek czy tysięcy elementów buduje kopce, drogi, kręgi. Z plastrów ustawia kolumnę, z gałązek układa trójkąt. Z fragmentów kory układa stożek, usypuje kopiec, buduje nowe drzewo. Tworzy figury, które nie występują w naturze (drewniany kubik), a jednak nie gwałci jej zasad i naturalnego porządku. Chce zrozumieć strukturę drewna; interesuje go *stopień możliwości*

ingerencji w drewno w takiej mierze, by nie utraciło ono poprzez to niczego ze swej tożsamości. To chyba jedyna czysta abstrakcja geometryczna, o której nie można powiedzieć, że jest zimna. Minimalizm z duszą.

Od kilku lat Wysoczański pracuje w hamburskiej dawnej hali naprawy taboru kolejowego, gdzie stworzył galerię. Ekspozycja w nieczynnym szybie górniczym to także wystawa w stylu „site-specific”. Prace są starannie wpisane w przestrzeń każdego z pomieszczeń. Większość nie ma tytułu, jak ta, w której las szczap stoi (!) w małym pokoiku. Przypadkowość jest tu zupełnie pozorna. Ogarnięcie chaosu setek elementów wymagało benedyktyńskiej cierpliwości i pokory wobec materiału. Jedną z najpiękniejszych i najbardziej przejmujących wystaw rzeźby ostatniego czasu.

Monika Branicka

Jan de Weryha-Wysoczański, *Epifanie natury w późno nowoczesnym świecie*, Galeria Szyb Wilson, Katowice – do 30.08 2005.

Jan de Weryha-Wysoczański, *bez tytułu*, 2005, drewno, Galeria Szyb Wilson

Jan de Weryha-Wysoczański, *bez tytułu*, 2000, kora, 90x34x90, Galeria Szyb Wilson

Jan de Weryha-Wysoczański, fragment wystawy, Galeria Szyb Wilson